

Kako se murve cepijo.

(Konec.)

Da se murva škode obvaruje, ktero ji po navadi živina dela, jo gré poldrug seženj visoko od tal izpeljati.

Tudi s popkom ali z očesom se dajo murve cepiti. Ta tretja, nar manj navadna viža namestuje le cepljenje za kožo, če je deblo tako spačeno in tako garjevega lubada, da ga ni mogoče za kožo vcepiti. V ta namen se odločijo dvé, ali tri naj lepše in čverstejše iz verha drevesa pognavši mladike.

To cepljenje se vselej po sreči izide, in življenje drevesom ohrani, ktere bi na vsako drugo vižo konec vzele. Vendar bi ne bilo prav, ako bi to cepljenje sploh obveljalo, marveč ga imajo kmetovavci le takrat poskusiti, kadar ni mogoče murv za kožo cepiti, ali kadar je nevarnost, ako se cepljenje za kožo ponovi, ob drevesce priti.

Občinske gori omenjene vodila veljajo tudi od tega zadnjega načina; namreč, odrezati se morajo vse nepotrebne mladike, da cepljenim v čversto rast tolikanj potrebnega soka ne odtegujejo; potem gré tudi drevesca s ternjem ali s kako drugo rečjo ograditi, da jih živina nadlegovati in poškodovati ne more.

Če v naslednjem letu cepljeno drevesce zaželjeni nasledik pokaže in čversto na visokost in debelost raste, se mu ne smé po nobeni ceni perje smukati ali murve obrezovati, ker bi po takem ravnanji nepopravljivo škodo terpelo.

Ako bi se preveč cepičev prijelo, da bi jih drevesce rediti ne moglo, se mora o začetku spomladi nepotrebnih otrediti, da ostali čverstejši rastejo, in krepkejše mladike poganjajo. Tudi divje odrastlike, kateri včas pri tléh, iz debela, in iz verha poženejo, gré gladko odrezati. Nikdar pa ni dopustiti, da bi se cepiči, kateri po mnenji zabitih murvorejcev prenašlo kviško rastejo, prirezali, ker to napčno ravnanje murvi vso moč odvzame. Namesto da bi ta napčnost k rasti murve kaj pripomogla, ji tem več veliko škodo nakloni in pridelk mudí namesto da bi ga pospešila.

V 3. ali 4. letu po cepljenji se morajo murve osmukati, in to kolikor je mogoče, zgodej, to je, kakor hitro se sviloprejke izvalijo, da ima potem drevesce časa dovelj lepo rasti; pri ti priložnosti naj se nepotrebne mladike odrežejo, ali po potrebi pripognejo.

Zadnjič je treba še za lepo rašo murve skrbeti; zavolj tega se ji morajo z vednim ozirom na lego, v kateri se znajde, preobilni in popačeni odrastiki porezati. To delo se ne smé pred 3. in tudi ne po 4. letu opraviti. V ti starosti ni več nevarnosti, da bi se murva poškodovala, ko se je cep že popolnoma zarastel, rano zacelil, ter debelo in močno deblo izredil. Opomniti se mora, da, ako se to delo brez oziira na pičli dobiček, ktere ga bi perje verglo, o začetku spomladi, to je, konec sušca opravi, murva lepše zraste, in s pomočjo tega soka krepkejše mladike pognavši v drugem letu in tudi za naprej obilniše pridelke daja.

„Vod. za kmet. primorsk. in dalm.“

Národní običaji.

O virokih.

Gosp. Križnogorski govori v 27. listu „Novic“ o virokih, ali kakor on piše, o vroku. Ta prazna vera je tudi med štirskimi Slovenci razširjena; našel sem jo v Dalmaciji in v vojaški Krajini, pa tudi Italjani jo poznajo. Pri njih se virok velí: mal'occhio. Tudi pri starih Nemcih poznajo viroke „böses Auge“ svedski: onda öga, „schädlicher Blick“, pri Latincih: obliquus oculus (Horat epist. I., 14, 37.) primeri Virgilievo: „nescio quis teneros oculus nihi fascinat agnos“ (Virgil. „Eclog.“ 3, 103.) Persi (2, 34.) govori od „urenses oculi“. Od Tribalov in Illyrov piše Plini, da: „visu“ — effascinent

interimantque, quos diutius intueantur“ in da posebno hudo oko škoduje otročku (Plin. „Histor. natur.“ Lib. VII., cap. 2.).

Ker oko to bolezen napravi, in sicer hudo, jezno, močno oko, zato se bolezen velí viroki, ta je, virooki, od viri, vira, viro, stark, kräftig, sansk. vira „Kraft“ lat. vires, virtus itd.

Pisati toraj moramo virook, virooki, ali pa virok, nikdar pa ne vrok. Na Štirskem se še lepo čuje virok, al Kranjci so „Vokalvertilgeri“ *). Indiška boginja Kali se velí Virubakša „fortes, terribiles oculos“ (habens“ Vi-rooka; primeri serbsko: Kalooka djeva, to je, černooka.

Davorin Terstenjak.

Povestice.

Slutnja.

„Idiva v Verbovec — rečejo oče Benko ¹⁾ k svoji pošteni ženi Geri — tam bodo danas novega župana si volili. Lehko se nameri, da sreča doletí mojega bratanca, in potem bodeva dobro imela. Vi otroci pa bodite pridni; ti Bercko! si največi, vari svoje bratice in sestre.“

Z blagoslovljeno vodo se mož in žena poskropita, ter koračita proti Muri — oče Benko zmiraj deset stopinj naprej, mati Gera pa zadej, kakor je pri naših Slovencih navada.

Ko do brega vode prideta, je že brodar bil pripravljen, da ju prek pelja. Mati Gera stopijo naj zadnja v čoln; al pri vstopu jim robček padne v vodo. „Dragi moj Benko, to je hudo znamenje; bode se nama nesreča pripetila; ali nisi čul, kako neznano je terstje šumelo?“ „Ti si prava torklja ²⁾ — odgovori mož — morebiti si celó vodnega moža za perste zgrabila, ko si po robec segla; ali ni te še čajica ³⁾ po nosi poskropila — morebiti brodar Ivan ni brodar, ampak spremenjeni Latonja?“ ⁴⁾ „Vari, vari! ti ničesar ne verješ, pa se bodež že še enkrat prepričal; le posmehuj se“ — zaverne plašljiva Gera svojega moža. V tem ju je brodar srečno na drugo stran prepeljal.

Čez dvé uri sta bila v Verbovcu. Verbovec je velik varoš (mesto). Varoščani redijo lepe konje — in debele tikve, iz katerih so nekda mlade žrebeta valili. Imajo staro cerkev, pa še stariši turn, ker so si turn prej postavili, kakor cerkev. V turnu je nekda rastla telčna trava; al od onih dob, ko so varoškega bika v turn na pašo gonili, druga ne raste kakor mersave gobe. Varošima tri palače, pa še več koč; ulice so lepo, posebno poleti, kadar na pašo gonijo, potaracane (poflajštrane). Verbovcani so nekda se v národno nošnjo oblačili — v lepe bele berguše, tenko robačo, pozimi v čoho in gaban ali v kozuh; sadaj imajo čez berguše „kveker“ in „burnus“.

Dosti ljudi je prišlo oni dan v Verbovec, ker so velik sejm imeli vsakrat Verbovcani, kadar so si novega župana volili. Vse si lahko tam kupil, — celó polževega

*) Kranjci samoglasnike, zlasti v govorjenji, res radi pogoltujejo; al kar se tiče „vrokov“ namesto „virokov“, tudi pri Štajercih in Korošcih ni drugače, ako nam morejo slovniki porok biti, da narod res tako govori kakor slovník piše. Poglejte slovník gosp. Murkota (Štajerca): besede „viroki“ nima; „vrok“ — pravi — je „das Schicksal, das Verhängniss“; „vročen“ — na — no, adj. dem ein Uebelbefinden zustösst, dessen Ursache man nicht kennt; — poglejte dalje slovník gosp. Janežiča (Korošca); besede „viroki“ nima; „vroki“ m. pl. — pravi — so „Kopfweg“. „vročen“ — na — no“ wenn einem zufällig ein Uebelbefinden zustösst.“ Evo „Vokalvertilgere!“ Kaj pa, ko bi morebiti „vrok, vročen“ tisto korenino imela, kakor „vroč in vročina“ heiss warm, ker vroča glava je vselej očitno znamenje vročnega? Vred.

¹⁾ Benko, to je, Benedikt. Gera, to je, Gertrud. Bercko, to je, Brikei; ²⁾ Torklja, to je, nesrečna žena; ³⁾ Čajica, to je neka vodna ptica; ⁴⁾ Od Latonje pravijo, da duše vozi prek vode, kakor Karon. V serbskem jeziku se velí Latov bro-

masla, želvinih jajc, molovega sala, posušenih žižkovih jeter, ročnikov za sekire iz pesikovca, tikvinega olja, bučic⁵⁾ za berguše itd.

Naš oče Benko in mati Gera si pogledata vse to; potem pa se podata v cerkev. Ravno je novi šolnik po orgljah cepetal, in milo pesem pel od angelov božjih, da vse se je jokalo.

Potem se podata na tergoišče, kjer je varoški pisar oznanival nove postave, ktere so očetje starašini sklenili poslednji petek, ko so do polnoči na „roteži“ vkup z otikami v rokah sedeli. Prej so bili orači, kakor rimski Cincinat.

Pisar je stal na visokem sódu, in je začel svojo oznanilo takole: „Od častitljive gospodske verbovske se Vam dajó na znanje nove zapovedi, ktere so sklenili v petek o polnoči župan in očetje starašini:

Pervič: Da se danas, ko na dan volitve novega župana, ne bode stepli; kdor bode tega kriv, pride na dva dni v klado.

Drugič: Da južina se letos nebode plačala iz varoške kase; kdor pri našem častivrednem kerčmarji Vertoglavcu bode kaj trosil, mora iz svojega plačati.

Tretjič: Varoške zide mora vsaki sam po svojem zemljišču zaplesti, da svinje ne bodo mogle skoz zide na njive vdirati.

Štetič: Na varoške vrata v gornjem koncu se more napraviti nova gež.

Petič: Ker po mestih imajo „nohtvahtarje“, tedaj jih tudi naš varoš mora imeti. Kdor hoče službo dobiti, naj se oglasi pri novem županu. Za plačilo dobi na leto ogon repe in ogon krompirja, in še od vsakega kmeta pet palcov dolgo klobaso.

Šestič: Novi šolnik mora „nohtvahtarja“ nemško pesem naučiti peti, kako bode sv. Florjana na pomoč klical, ker po mestih po nemškem ogenj prezavajo.

Sedmič: Namesto slovenskih šolskih knjižic se bodo šolarjem nemške napravile, ker naše deca so „purgarski“ sini in hčere, po mestih pa „purgarji“ nemški govorijo.

Osmič: Novemu šolniku ne bode več varoš dajal derv, ker je stari šolnik proti volji varoša na pašniku staro verbačo poderl.

Da se vse zvesto spolne, kar je sklenjeno od župana in očetov starašinov in zapečatenó z varoškim pečatom. Amen! —

Oče Benko in mati Gera se podata po tem oznanilu k svoji žlahti. Veselo so ju domači sprejeli bili. „Dobro da ste prišli, včeraj smo debelo puhico (svinjo) zaklali, tudi tri purane, in oče je pripeljal polovnjak kapelsčaka.“ Tako ju sprime dobra hišna mamika Rapočeva Polona.

Pri obedu so vsi bili židane volje; samo mati Gera so bili žalostni. „Kaj ti vendar je ljuba mât! nagovorijo oče Benko svojo ženo, — še ti zmiraj robček (rutica) v glavi teči?“ „Kakšen robček?“ vsi radovedno vprašajo. Oče Benko jim povejo, da je materi, ko sta v ladijo stopila, rutica padla v vodo in sedaj sirota zmiraj nesrečo premišluje. Vsi ji serce jačijo, da bi si to iz glave zbila, da je to prazna véra; vendar malo je pomagalo. „Jaz slutim nesrečo — reče mati Gera — tako težko mi je pri sercu. Nekaj se nama bode hudega zgodilo.“

„E — kaj si glavo terete! — reče starašina Vajda — sem hodil nekda do Pešta skoz same goste ogerske šume, sem medpotoma srečal Vêrkodlake⁶⁾, Preglavice⁷⁾ in na žerd dolge stramore⁸⁾; al nisem se bal ničesar. Veseli bodimo, juhe! Saj nam dobro gre in očeta Rapoca bodemo danas za župana postavili.“ „Tega še mi manjka

dar, pa tudi ogleda brodarjev; ⁵⁾ Bučice so platneni gumbi, knofi; ⁶⁾ Vrkodlaki so to, kar vampiri, imajo volčjo dlako; ⁷⁾ Preglavica je neka bela žena, ktera se opoldne ljudem brez glave pokaže in je po krivih potih vodi. ⁸⁾ Stramori (orjaši Riesen) so nekda po svetu razsajali. al Bog jih je okamenil.

Pis.

— opazi hišna gospodinja. — kaj pa županija nese! Druga ne, kakor samo ogovarjanje in oponašanje. Res je, da mojega deda hoče ves spodnji konec imeti; al jaz ne privolim po nobeni ceni.““

(Konec sledi.)

Drobtinice

iz Jakob Sajovec-ovega rokopisa istriško-vlaškega slovnika.

Častitim prijatlom jezikoslovstva, posebno onim, kteri rumenski razumejo, ali saj kakošne pripomočke (slovnike) pri rokah imajo, mislimo vstreči, ako jim podamo nektare istriško-vlaške besede, ne le samo za kratek čas, ampak tudi za dobrovoljno pretehtanje in marljivo prilikovanje s kakošnim drugim jezikom. Pri ti priliki pa tudi povémo, da v „očenašu“ po istriško-vlaškem jeziku v 87. listu lanskih „Novic“ na strani 348. smo zavolj naglega pisanja preskočili prvo in drugo prošnjo, kar tukaj popravimo.

V prvi versti tega očenaša med besedo „čer“ in „neka“ pride sledeča prva in druga prošnja: „neka se posveté a te lume; neka noi verim rate kraljestve“. — Tako smo prehiteli tudi sledeči 5. člen „vere“: „Mesav zos pre pekel, trea zi vskersnita de čeli morci“, kteri člen pride v „vero“ za besedo „zekopejt“ v 5. versti na oni isti strani „očenaša“. Rečemo pa, da ti istriški Vlahi (Čirebiri, ktere smo že v 81. listu l. l. na strani 325. tako imenovali) nikoli v tem jeziku ne molijo (se vé da tudi ne pišejo ne) kakor smo že opomnili v 87. listu l. l., ko smo prvič od tega jezika nekoliko besed razglasili; toliko več je tedaj tudi gotovo, da nismo ne molitvic ne drobtinic, ki jih bomo častitim bravcem v „Novicah“ naznanili, iz nobenega spisa ali časopisa (kteri se še dozda, kar je nam znano, nikjer ne nahaja) posneli, ampak smo jih sami iz svoje lastne skušnje (praktike) v pogovoru s tem ali unim kar to zadene najzmnjšim Vlahom čuli, zapametili, zapisali, zložili; skovana ni ne ena vseh teh besed, ki sem jih že ali jih bom še povedal našim bravcem.

Svet in zemeljske stvari.

ist. vlaško.-slov.

Ajeru, zrak.
Apa, voda.
Čeru, nebo.
Foku, ogenj.
Gljaca, led.
Germé, germí.
Gradu, toča.
Kad, toplo.
Lura, mesec.
Lura merknita, merknjen mes.
Mare, morje.
Migé, bliska.
Mrazu, slana.

ist. vlaško.-slov.

Nevu, sneg.
Oblaku, oblak.
Pemintu, zemlja.
Ploja, dež.
Prahu, prah.
Rače, merzlo.
Sorelé, sonce.
Sorelé merknita, merkn. sonce.
Šaeta, strela.
Vintu, veter.
Vrulja, studenc.
Zledito, zmerznjeno.
Zvizda, zvezda.

(Dalje sledi.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Zagreba 6. aprila. K. Ž. — V 78. listu „Narod. Novin.“ stoji, da je od mene „sasvim neosnovana viest iztrubljena“, da se bode Freudenbergov-a igra „Graničari“ v cirilici tiskala. Gosp. Kosta Stojčić, štovani serbski tergovec, kteri je omenjeno igro od gosp. Freudenberg kupil, mi je sam ustmeno kazal, da hoče jo v cirilici natisniti dati, in sicer zato, da jo laglje in več komadov spoproda. To samo zato priobčim, da se ne bode morda mislilo, da sem jaz le to novico iz rokava stresel. Trebalo bi tudi, da odgovorim na ono polemiko v 75. listu „Narodnih Novin“, — al to me je volja še le oni čas, kadar bode priznано, da se tudi s praznim psovanjem in ru-

preveč na svojih prededov trud in delo zanašajoči Istrijan k pridnemu izrejevanju mladih oljčnih dreves zopet in zopet opominjan od verlih, za blagostan svoje domovine vnetih mož! Ali bi morebiti ne bilo dobro in koristno, da bi „Novice“ razjasnile ob kratkem, kakor so od mnogih drugih dreves že učinile, izgojo in pri obdelovanji potrebno skerb do oljke? *)

Vinska terta, druga krepka podpora Istrijana, razun enega dela Čičarije, kjer se ne nahaja, je po nekterih krajih, kakor smo se sami, žalibog še preveč prepričali, k veliki žalosti siromaških ljudi grozno posahnila pretekle leta, posebno stara loza. Ni drugega početi, kakor serčno in neprestojno mladega tersja saditi, ako se hoče saj zanamcom silna nadloga od vseh strani odverniti in jim pokazati, da mu je potreba delati in se truditi, kdor hoče jesti.

Eno slabo leto za drugim, ena nadloga za drugo bi imela vendar enkrat ljudi predramiti, da bi se lotili od kraja, po izgledu drugih dežel, neprecenljive sadjoreje vsake verste, in ne bi v nemar puščali murvinih dreves za svilode, katerih gojenje se, po lastnih naših malih skušnjah v Susnjevi, v Momjanu že pred 7 leti, s potrebno pazljivostjo povsod še zadosti sponaša. Oj! koliko neobdelanih krajev, zapuščenih in zanemarjenih tratin ne stoji semtertje po Istri, ktere bi, s sadunosnim drevjem zasajene, marsikteremu iz njegovega slabega stana, saj od ene strani, pomagale!

Naj potožim še o nekterih družih napakah.

Ne vé se ceniti, ne dobro hraniti gnoj — véliki kmetijski zaklad; po vseh potih ga vidiš raztresenega od živine in od l—; ne vé se za stranišča! Koliko se ga ne zgubi po taki nemarnosti, ki bi gotov dobiček donašal kmetijstvu! „Brate, jej in pij, dokler imaš, potlej pa križ čez usta“, — to, to je gospodarstvo mnogih in mnogih, in odtod pride še več nepričakovanih zadreg pozimi in poleti, mermranje in tožba, da je Bog Istro pozabil.

Da ne govorim še naprej, le samo rečem: Vsakdanje marljivost, red v vseh rečeh, modro varčnost (šparanje) ob času obilnosti, skerbno rejo oljkinih, murvinih, vsake verste sadunosnih dreves, nasadbo silno potrebnih mladih tert, pridnišo živinorejo, skerb za dober in obilen gnoj, dobrovoljno pošiljanje otrok v šolo in k navku, pri vsem pa še zaupanje v milega Boga: to, to ti priporočam, dragi brate Istrijan, in brez dvombe se bo tvoj joh sčasoma spremenil v zadovoljnost in veselje, tvoj stan v boljši stan!

Da bi pač veljavni možje, kateri morejo k napredovanju te dežele kaj pripomoči, dobro prevdarili in premislili ta rodoljubni glas upijočega res vsili in potrebi; naj bi pa to resnico ne le samo v srcih občutili, temuč z besedo, z izgledom in delom pokazali, da ta glasna želja ni padla na terdo skalo, ampak v dobro, rodovitno zemljo! Vsak začetek je težek, pa je toliko sladkeji konec. Sajovec Jakob.

Ozir v stare čase.

Nar starejša osvečava.

Dan današnji se mnogo od osvečav govori in dostikrat popise krasnih osvečav po časopisih beremo. Naj omenimo tudi najstarejšo in največjo osvečavo. Herodot, slavni otac povestnice, nam pripoveduje od neke sjajne osvečave pri Egipčanih, ktera sega brez dvoma v najstarejšo dobo. Na praznik „osvetljevanja“, pravi on, so Egipčani pod nebom po polji in okoli hiš brezštevila svetilnic prižigali. Kdor pa se ni mogel osvečave, ktero so nekemu bogu darovali, na polji vdeležiti, je praznoval to noč s svojo družino doma in je tudi svetilnice po izbah prižigal, in tako se je godilo po vsi egiptovski deželi. — Lahko si mislimo, kako čudno velika je mogla ta osvečava biti,

*) Prav rade, ako nam kak skušen oljkorejec pošlje kratek pa dober produkt. Skusite, da ga dobimo! Vred.

ker se je po vsi dolini dolgega Nila od slapovja do srednjega morja razširjala! Spomnimo se še tudi mnogih mest po egiptovski deželi, po katerih je silo veliko prebivavcev živelo, in lahko bomo zapopadli veličansko osvečavo!

Povestice.

Slutnja.

(Konec.)

Ko hišna gospodinja govor svoj sklence, stari Babosek, kateri je službo „štodvohtmeštra“ opravljal, udari na boben, in to je bilo znamenje, da se začne volitva župana.

Vse je na trato proti „roteži“ gibalo, malo in veliko. Starašina Vajda prinesejo vrečo orehov, in otroci so od veselja skakali, ko so orehe čuli regetati. Ko štiri ura odbije, stari župan Verzala stopijo na mizo in začnejo tako govoriti:

„Bratje Varoščani! Ker so tri leta minule in ž njimi moja oblast, Vas ne bodem več vladal. Vsem, kateri so me radi imeli, hvala lepa — kateri pa so me čertili, odpuščam vse! Terpel sem več kakor stari Mrkuš, kateri je bil tadaj župan, ko je Bonaparte v Verbovcu tabor imel, in so mu Verbovčani mogli vsaki dan jelena vloviti. Nadelal sem cesto po varošu in na njo zvoziti dal pet vozov perstí; od lončarja sem iz svojega kupil cel voz potertih loncov (piskrov) in pekev, s kterimi sem cesto poflajštral, rotež sem s svojo slamo pokril, pet sežnjev derv prišparal, ki smo jih inda šolniku davali; pri varoškem mlinu sem popravil dve lopati, in za mezgo, ktero sem iz stare breze nacedil, sim v kaso spravil svetlo desetico. Hvala bodi Bogu in sreča varošu, da bi se zmiraj povečoval na vseh koncih!“

Starašina Vajda sedaj stopijo na klop in govorijo takole: „Bratje Varoščani! Dobro veste, da naš varoš ima tri konce, in da od nekda si po svoji mōti župana voli. Tri možove Vam imenujem, kakor jih odborniki vsakega konca priporočujejo: V doljnem koncu Rapočevega Marka, v gornjem koncu Zaplatovega Štefana, v osredku pa Borljakovega Vanča. Tukaj so trije čebri. Kdor je za Rapoča, naj verže v čeber z brezovimi obroči svoj oreh; kdor pa za Zaplata, v čeber z leskovimi obroči; kdor pa za Borljaka v čeber, ki ima samo tri obročce.“

Vreča orehov se izsiplje in začelo je po Verbovcu rožljati, kakor da bi toča šla.

Ko je vsaki svoj oreh vergel, stari Babosek zabobnja in starašina Vajda preštejejo orehe, in glejte: Rapočev Marko so dobili največ orehov. Hitro jih varoščani primejo, na mizo posadijo, in mizo visoko deržeči jih po trati nosijo kričajoči „Živio, Živio, Živio naš poštovani župan Marko!“

Orehe varoški pisar v vrečo nazaj siplje, stopi na staro verbačo in vse med otroke raztroši. Bilo je terganje in suvanje kakor pri izselitvi iz stare Troje.

Župana Marka peljajo na rotež in tam mu pisano žeslo dajo v znamenje vladarske oblasti in pa ključce izročijo od varoške kase in škrinj, v kterih so bile pisma varoške hranjene.

Po tem je bila večerja pri Rapočevih in varoški godci, eden dudar, eden basičar, eden žveglar in eden trobentar so novemu županu zdravico zagodli. Bili so veseli do bele zore, nekteri so ostali še drugi dan celó do mraka.

Tudi oče Benko zlo veseli, da je njihov bratanec slaven župan, in v veselji so pozabili na dom. Že se je začelo mračiti. Mati Gera rečejo: „ljubi mož, idiva domú; jaz nimam ne mira ne pokoja.“ „Pa kamo hočeta iti — rečejo županja — ali ne vidite, kako se meglí; še bi vaji kje dež utegnil na potu dobiti.“ Vendar mati Gera se ne dajo ustaviti, in slednjič se tudi oče Benko na pot spr-

vijo. „Le hitro, hitro dragi mož, da prej prek vode prideva kakor bo črna tema; glej, glej, kak se komboli *) sekajo, hudo bo gromelo in se bliskalo.“ „Pa mi že spet s svojo babjo vero prideš — ti in tvoji komboli, megla je megla!“

Niso še oče Benko svojega govora sklenili, že začne huda ploha liti.

„Kamo bodeva zdaj šla, bi rajši pri Rapocu ostala; kdo bode naj prek peljal!“

„O ljubi mož, premisli, kako bojo otroci doma trepetali, ako naji domú ne bo; le prosiva Ivana; saj voda ni velika in tudi ni široka, čeravno je tema.“

Brodar Ivan je že spal v svoji bajtici. Oče Benko zavpijejo: „Srečo dobro Ivan! ali bodeš naji prek spravil?“ „Nerad ponoči peljam — odgovori brodar — al ker ste Vi, bom segnul po veslo.“

Ko se na sred Mure pripeljajo, se hudo zabliška in zagromi. — „Bog nam pomagaj! — zavriši brodar — in vsi se v valovje potopijo. Blisk je raznesel ladjico. Drugi dan so našli raztergane deske in tri merlice na pešnatem otoku.

Slutnja (predčutje) matere Gere ni bila prazna.

Vicko Dragan.

Kratkočasnica.

Kdo zmed vas je nar večji lenúh?

Svobodno po Al. Stole-u.

Grajščak, ki je dalječ okoli slovel zastran svojega bogastva, pa zraven tega tudi zastran posebne dobrovoljnosti, je imel med mnogimi posli tudi tri hlapce, ki so bili v pravem pomenu besede prava, živa lenoba. H kateremu delu koli jih je oskerbnik poslal, zvest si je mogel biti, da tam gotovo nič ne bo opravljenega. Mnoge in velike opravila so grajščaka zadržavale, prepričati se za gotovo od tega, kar mu je bilo večkrat od omenjenih hlapčonov povedano. Nkega dne — bilo je ravno ob času košnje — se popoldan sam na travnik podá gledat, kaj njegovi posli počnejo. Bila je velika vročina in pót se je cedil koscem in grabljivkam, da je bilo kaj. Kje, ljubi bravci, mislite, da je gospod léne tri hlapce dobil? Tudi morebiti v potu njih obraza? Kratkotomalo ne! — V hladni senci za nekim germom so tako sladko počivali, kakor da bi bili že vživali sladkosti sv. raja. Približajoč se jim, jih takole ogovori: „Mnogo že sem slišal od vas praviti, kakošni tiči da ste; danes pa bi vendar rad zvedil, kdo zmed vas je največji lenúh. Glejte — in pri teh besedah potegne svitli tolar iz žepa — ta-le tolar bo dobil tisti zmed vas, kateri je v lenobi prvák.“ — „Jez, jez“ — zavpijeta dva zmed njih in skočita pokonci, kakor ju bi bil gad pičil — al tretji se ne zmeni ne za gospoda ne za tolar, in ostane mirno pod prijetno senco. — „Vidva nista ravno posebno lena — reče gospod — ker sta tako urno kviško skočila; ampak vaji tovarš je tolar zaslužil. „Ná ga — mu reče grajščak — da boš vedil, da ti je bila tudi lenoba enkrat dobro poplačana.“ — Kaj menite, dragi bravci, da je stegnul lenúh zdaj roko po tolarji? — „Bodite tako dobri, gospod, in tle noter v žep ga mi potisnite“ — reče hlapec in pokaže z očmi na svoj žep. Celó roke se mu po ponujenem tolarji stegniti ni ljubilo! —

Al mu je gospod dopolnil voljo in mu tolar v žep potisnil, ne vém; — kar pa je želel, je bil popolnoma zvedil.

J. Levičnik.

*) Od kombolov pravijo Medžimurci, da megle po gorah nabirajo, iz katerih se pozneje bliska. Černe šole dijakzna s posebnim prahom kombine postreliti. Imamo na Horvatskem še rodbine z imenom Kombol.

Drobtinice

iz Jakob Sajovec-ovega rokopisa istriško-vlaškega slovnika.

Čas in letni časi.

ist. vlaško. slov.

Astez, danes.
Ča ate damareca, pojuternjem.
Damareca, juter.
Dupa merinde, po kosilu.
Jarna, zima.
Jer, včeraj.
Mlaju, spomlad.
Nopta, noč.
Opodne, opoldan.
Oponoč, polnoči.
Pozimakú, jesen.

ist. vlaško. slov.

Pre ste oter, pred včerej.
Segútra, zjutrej.
Sera, večer.
Sto anj, 100 let.
Ur an, jedno leto.
Ur hip, en trenutek.
Ur misec, jedan mesec.
Večernica, večerni čas.
Vera, poleti.
Zi, dan.

Mesci.

ist. vlaško.-slov.

Antošnjakú, januar.
Sičanu, februar.
Maraču, marci.
Avrilu, april.
Maju, maj.
Pomajičú, juni.

ist. vlaško.-slov.

Žetvenjakú, juli.
Augustu, august.
Poaugustičú, september.
Miholščakú, oktober.
Martinšnjakú, november.
Božičnjakú, december.

Dnevi v tednu.

ist. vlaško. slov.

Domireke, nedelja.
Ponediljak, ponedelek.
Otorak, torek.
Sredu, sreda.

ist. vlaško. slov.

Četertak, četrtek.
Petak, petek.
Sembaté, sabota.

(Dalje sledi.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Dunaja 10. aprila. *** V krasnem cesarskem vertu „Augarten“ imenovanem je že veliko dodelano za razstavo, od ktere so „Novice“ že večkrat pisale. Nadjamo se, da njih glasi niso bobneli v prazno pušavo, in da bomo vidili mnogo domačega blaga tukaj razstavljenega, ki bo razodelo pridnost naše domovine; veseli bomo tudi pozdravili marsikterega rojaka, ki bo prišel ogledavat pridelke in izdelke vse naše carevine. Tedaj dobro došli! — Radostni smo brali v „Novicah“, da so se vendar spet enkrat prepevale domače pesmi v koncertu; da so močno dopadle, ker so bile lepo izbrane, tega so nam mili napevi že sami po sebi porok. Al čudili smo se vsi in se prečuditi ne mogli tistim opazkam, ki jih je v pretresu imenovane koncerta gospod Theod. Elze v „Laibach. Zeit.“ spustil na dan o slovenskih pesmah. Mož govori le, per „wir“; ako bi ta „wir“ pomenil samo njega, bi se nikakor ne čudili, da ga je „utrudil predolgi venec slov. pesem“ itd. bi ne bili zinili nobene besedice, ker „de gustibus non est disputandum“; — al ker dalje pravi, „da so besede popevanih pesem bile večini poslušavcev nerazumljive, bi bili (ako bi ne bili brali, da je koncert bil v redutu in vhodnina po 40 kr.) skoro mislili, da je oni koncert bil le privatkoncert in da večina povabljenih poslušavcev (njegovih znancov) ga je pooblastila za svoj organ, da v imenu njenem govori. Svet se sicer dan današnji hitro spreminja, kar ga hlaponi gonijo, in gospá Czillagova, ki je pela 31. marca pri nas na Dunaji, je 4. aprila že pela v Amsterdamu, — al da bi se bila Ljubljana tako premenila, da bi svojih, mnogokrat v gledišu, v koncertih in doma prepevanih in tisučkrat natisnjenih pesem več ne razumela, tega ne moremo verjeti, — to bi bilo še čez hlap in elektriko! Ako je tedaj še samo po sebi čuda prederzno, da mala „pars pro toto“